

Sluh i vid čestitih ljudi

<"xml encoding="UTF-8?">

Sluh i vid čestitih ljudi

U Kur'anu se spominje blagodat sluha i vida i skreće se pažnja na potrebu da se zahvali na ovim blagodatima. Uzvišeni Bog kaže

وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

I daje vam sluh i vid i razum (srce) da biste bili zahvalni.[1]

Nikome nije nepoznat značaj ova dva organa kao sredstva spoznaje i uspostavljanja komunikacije sa drugim ljudima.

Bog je ove dvije vrijedne blagodati podario čovjeku kako bi ih on koristio na putu ustanovljavanja stvarnosti, spoznavanja zbilja i dostizanja razvoja i savršenstava te kako bi na tome zahvaljivao Bogu, kao što je ukazano u Kur'anu

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُم مِّن بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

Allah vas iz trbuha majki vaših izvodi, dok vi ništa ne znate, i daje vam sluh i vid i razum (srce) da biste bili zahvalni.[2]

Važnost govora o načinu korištenja sluha i vida leži u činjenici da neispravno i netačno korištenje ovih blagodati i odsustvo djelovanja u skladu sa onim što smo vidjeli i čuli ne samo da će na Ovom svijetu uzrokovati zastranjivanje i zabludu već će na Drugom svijetu izazvati [patnje i teškoće i isti ti organi će svjedočiti protiv onoga ko ih je posjedovao:[3]

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاؤُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

I kad dođu do nje, uši njihove, i oči njihove, i kože njihove svjedočit će protiv njih o onome što su radili.[4]

U ovom predavanju govorit ćemo o načinu korištenja sluha i vida od strane čestitih ljudi i o neispravnom korištenju ovih blagodati od strane nevaljalih osoba. Dat ćemo kraći prikaz o tome kako će jedni i drugi skončati.

1. Sluh čestitih i nevaljalih ljudi

Sluh predstavlja jedno od sredstava spoznaje i jednu od Božijih blagodati za opažanje zbilja i stvarnosti. U Kur'anu se preporučuje da nakon slušanja treba doći do istraživanja i slijeđenja :istine. Upravo zbog toga Bog upozorava vjernike

وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿١٠﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ

I ne napuštajte ga, a čujete šta on govori, i ne budite kao oni koji govore: "Slušamo!" – a ne slušaju.[5]

Čestiti ljudi slušaju lijep i istinit govor, a izbjegavaju lažan i besmislen govor, kao što Uzvišeni :Bog o tome kaže

وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ

Kada čuju besmislicu kakvu, od nje se okrenu.[6]

:Najvažnije odlike sluha čestitih ljudi su sljedeće

Uho koje sluša

Čestiti ljudi imaju uši koje uvijek slušaju i oni su uvijek spremni da slušaju i razumijevaju istine i :da uzimaju pouke iz stvarnosti. Kada govori o oluji koja je zahvatila Nuha, Bog kaže

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أُذُنٌ وَاعِيَةٌ

Da vam to poukom učinimo i da to čuje uho koje sluša.[7]

Čestiti ljudi pomno slušaju kur'anske ajete, koriste svoj sluh radi okorištavanja vjerskom :uputom i pokazuju dostojnost za dobijanje milosti i naklonosti Božije. Kao što Bog kaže

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

A kad se uči Kur'an, vi ga slušajte i šutite da biste bili pomilovani.[8]

Nevaljali ljudi, s druge strane, ne koriste svoj sluh za razumijevanje istina i oni uništavaju svoje :pravo, kao što je u Kur'anu rečeno o Nuhovom narodu

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِيَنْغُفَرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَبْصَارَهُمْ فِي آذَانِهِمْ

I kad god sam ih pozivao da im oprostiš, prste su svoje u uši stavljali.[9]

Nevaljali ljudi ne samo da ne slušaju kur'anske ajete već jedan drugom preporučuju da prilikom :učenja Kur'ana razgovaraju o besmislicama, kao što je o tome rečeno u Kur'anu

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ

[Oni koji ne vjeruju govore: "Ne slušajte ovaj Kur'an, nego pravite buku da biste ga nadvikali!"][10]

Podnošenje onoga što se čuje

Čestiti ljudi s namjerom da iskažu poštovanje prema drugima slušaju njihove riječi, pa čak trpe i riječi protivnika, međutim, oni se okreću samo Božijim riječima i vjeruju riječima vjernika, mada im je teško zbog gubljenja vremena i slušanja besmislenih govora. Tako Uzvišeni Allah kaže o :.Muhammedu, s.a.v.a

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ قُلْ أُذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ

Ima ih koji vrijeđaju Vjerovjesnika govoreći: “On vjeruje što god čuje!” Reci: “On čuje ono što je [dobro, vjeruje u Allaha i ima vjere u vjernike, i milost je onima koji vjeruju.”[11

Preispitivanje onoga što se čuje

U islamu se poštuje sloboda mišljenja i izražavanja, a osobama koje slušaju različite riječi i :uzimaju ono što je najbolje nagovještava se nagrada. U vezi s tim časni Kur'an kaže

فَبَشِّرْ عِبَادِ ۝ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ

Obraduj robove Moje, koji govor slušaju i slijede ono najljepše u njemu.[12]

Slušanje različitih govora za čestite ljude ima značaja najmanje u dva pogleda:

Prvo, među tim govorima ima mnogo pohvalnih i istinitih i ukoliko ih ne poslušamo, nešto će nam biti uskraćeno.

Drugo, upoznavanje sa nejasnoćama i neispravnostima govora drugih izaziva želju za slušanjem govora istine i za njegovim slijeđenjem.

Međutim, nevaljale osobe ne samo da ništa ne čine da čuju govor istine već kada god do njih :dopre govor istine, oni se okreću od njega, kao što Kur'an o tome kaže

وَإِذَا تُلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا

Kad se nekom od njih ajeti Naši kazuju, on oholo glavu okreće, kao da ih nije ni čuo, kao da je gluh.[13]

2. Oči i vid čestitih ljudi

Ljudsko oko – pored toga što je poput uha jedno od sredstava za spoznaju stvarnosti i jedan od načina percipiranja istine – također je pokazatelj unutrašnjih ljudskih stanja i čovjekove nutrine, s obzirom da se strah i mir, kao i radost i tuga, pokazuju u ljudskom oku. Uz pomoć kur'anskih ajeta koji govore o ovoj temi moguće je shvatiti razliku između očiju i vida kod .čestitih ljudi i kod nevaljalaca

Oko koje vidi

Čovjek može otvaranjem očiju i posmatranjem svijeta egzistencije spoznati njegov red i poredak i razumjeti vezu između uspona i padova, teškoća i lahkoća i u svim stvorenjima :opažati Božiju mudrost bez ikakve razlike, nedostataka i manjkavosti. O ovome Uzvišeni kaže

مَا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِن تَفَوتٍ فَأَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ

Ti u onome što Milostivi stvara ne vidiš nikakva nesklada, pa ponovo pogledaj vidiš li ikakav nedostatak.[14]

Međutim, nevaljali ljudi zbog jačine svoga nevjerovanja i neprijateljstva nemaju nikakve koristi :od svojih očiju u pogledu upute prema Bogu kao što časní Kur'an o njima kaže

الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَن ذِكْرِي

Onima čije su oči bile koprenom zastarte od sjećanja na Mene.[15] Čestiti ljudi ne samo da ne koriste svoje oči i sluh za percipiranje istina već i kada bi im se pokazale najveće mudžize, oni :bi rekli da je to sihr i magija i da su opsihreni, kao što Kur'an o tome kaže

لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ

[Opet bi oni, zacijelo, rekli: "Samo nam se pričinjava, mi smo ljudi opčinjeni!"[16]

Obmana oka i tuga srca

Gledanje osoba koje imaju bogatstvo i položaj i posmatranje njihovog života punog blagostanja

često izaziva tugu u srcima drugih ljudi. Upravo zbog toga Uzvišeni Bog se obraća Poslaniku
:kao savršenom uzoru cijelog čovječanstva

وَلَا تَمْدَنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ

I nikako ne gledaj dugo ljepote Ovoga svijeta koje Mi kao užitak raznim sortama nevjernika pružamo, da ih time na kušnju stavimo, ta nagrada Gospodara tvoga je bolja i vječna.[17]

Ovaj poziv je upućen kako bi od čestitih ljudi odagnao ovakvu pogrešku, a nevaljale osobe, pored toga što su opčinjene životima drugih ljudi i što u srcu osjećaju žal, boluju i od toga da :gledaju potajno i krajičkom oka u ono što je zabranjeno. Upravo zbog toga ih Bog upozorava

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ

[On zna poglede koji kriomice u ono što je zabranjeno gledaju, a i u ono što grudi kriju].[18]

Plač čežnje i spoznaje

Pored toga što ljudsko oko prenosi stvarnost u čovjekovu unutrašnjost, ono predočava unutrašnjost i unutrašnje osjećaje. Tako se nekada jačina ljubavi i spoznaje čestitih ljudi očituje :u njihovom plaču, kao što časni Kur'an govori o nekim sljedbenicima Knjige

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ

Kada slušaju ono što se objavljuje Poslaniku, vidiš kako im liju suze iz očiju zbog istine koju su [spoznali].[19]

Prodornost oka

Ljudsko oko, osim percipiranja stvarnosti i predočavanja osjećanja, ima i mogućnost uticanja na druge. Časni ljudi grubim ili blagim pogledom koriste svoje oči radi odgajanja i razvijanja drugih, dok nevaljale osobe svojim pogledima uprljanim mržnjom i neprijateljstvom uznemiravaju druge i ponekad svojim "urokljivim očima" nanose drugima štetu, o čemu :možemo pročitati u Kur'anu

وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ

Gotovo da te nevjernici pogledima svojim obore kad Kur'an slušaju, govoreći: "On je, uistinu, lud!"[20]

3. Učinci očiju i ušiju čestitih i nevaljalih ljudi

Upravo zbog toga što su nevaljali ljudi na Dunjaluku izbjegavali slušati lijep i istinit govor i što su slušali isprazan govor uprljan strašću i mržnjom, na Ahiretu će im biti uskraćeno slušanje različitih govora i moći će slušati samo strašne glasove patnji u Džehennemu. O tome možemo :pročitati u dva kur'anska ajeta

لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ

[U njemu će prigušeno uzdisati, u njemu ništa neće čuti].[21]

إِذَا رَأَوْهُمْ مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا

Kad ih iz daljine ugleda, čut će njezin gnjev i huku.[22]
:Njihovi pogledi će zbog velikog straha biti oboreni, o čemu časni Kur'an kaže

أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ

A pogledi njihovi oboreni.[23]

S druge strane, čestiti ljudi koji su na Ovom svijetu izbjegavali slušanje neistinitog i ispraznog govora, na Budućem svijetu će biti daleko od slušanja bilo kakve vrste glasova patnji i vatre, :kao što Uzvišeni kaže u Kur'anu

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ

Huku njegovu neće čuti, i vječno će u onom što im budu duše željele biti.[24]

Sažetak

- Blagodati vida i sluha predstavljaju najvažnije Božije blagodati koje su spomenute u Kur'anu.
 - Čestiti ljudi se zahvaljujući "uhu koje sluša", "trpljenju onoga što se čuje" i "preispitivanju onoga što se čuje" posvećuju otkrivanju i percipiranju zbilja i slijeđenju istine.
- Nevaljali ljudi ne samo da ne slušaju istinu već i drugima preporučuju da ne obraćaju pažnju na istinu i Božije ajete.
- Čestiti ljudi svojim okom koje vidi percipiraju istinu egzistencije i spoznaju veličinu Tvorca, a zbog čežnje i spoznaje plaču.

[1] En-Nahl, 78.

[2] En-Nahl, 78.

[3] U vezi sa ispitivanjem očiju i ušiju na Sudnjem danu pogledaj ajet: I sluh, i vid, i razum, za sve to će se, zaista, odgovarati. (El-Isra', 36.) Bilo bi prikladno napraviti istraživanje o onome na šta se zamjenice u ovom ajetu odnose. (Mizan, sv. 13, str. 92-94). Prema nekima, obje zamjenice se odnose na dijelove tijela i sami ovi dijelovi tijela će na Sudnjem danu polagati račun, a prema drugom mišljenju, subjekat glagola kane se odnosi na subjekat rečenice: Ne povodi se za onim što ne znaš!, u značenju da će sam čovjek polagati račun za to kako je koristio ove blagodati. Autor tefsira Mizan i autor tefsira Nemune prihvataju prvo mišljenje.

[4] Fussilet, 20. Mizan, Bejrut, sv. 17, str. 379.

[5] El-Enfal, 20-21.

[6] El-Kasas, 55.

[7] El-Hakka, 12. U vezi s ovim koristan je i 37. ajet sure Kaf.

[8] El-A'raf, 204.

[9] Nuh, 7.

[10] Fussilet, 26. Mizan, Bejrut, sv. 17, str. 388.

[11] Et-Tevbe, 61. Mizan, sv. 9, str. 324-325. U vezi s ovim pogledaj i 186. ajet sute Ali 'Imran.

[12] Ez-Zumer, 17-18.

[13] Lukman, 7.

[14] El-Mulk, 3. Mizan, sv. 19, str. 366.

[15] El-Kehf, 101. Mizan, sv. 13, str. 362.

- [16] El-Hidžr, 15.
- [17] Ta-Ha, 131. Mizan, Bejrut, sv. 14, str. 237.
- [18] El-Mu'min, 19.
- [19] El-Ma'ide, 83. O plaču u vezi s džihadom pogledaj 93. ajet sure Et-Tevbe.
- [20] El-Kalem, 51. Mizan, Bejrut, sv. 19, str. 404-405.
- [21] El-Enbija', 100. Mizan, Bejrut, sv. 14, str. 329.
- [22] El-Furkan, 12. Mizan, Bejrut, sv. 15, str. 187.
- [23] En-Nazi'at, 9.
- [24] El-Enbija', 102.